

راهنمای استفاده از سیستم های آموزش مجازی

ویژه استادان (ترم مهرماه ۱۳۹۹)

پس از ورود به سامانه ی پویا، از منوی آموزشی، وارد بخش فهرست دانشجویان کلاس بشوید (شکل ۱).

ردیف	شماره درس	گروه	نام درس	واحد	ارسال پیام	نحوه ی ارائه ی درس مجازی
1	22212175	1	مبانی سیستمهای دینامیکی	3.00	ارسال پیام برای پرتال دانشجویی	Webinar دیدار مشاهده جلسات درس
2	22220195	1	مبانی ریاضیات	3.00	ارسال پیام برای پرتال دانشجویی	Webinar دیدار مشاهده جلسات درس
3	23105024	151	ریاضی عمومی 1-	3.00	ارسال پیام برای پرتال دانشجویی	Webinar دیدار مشاهده جلسات درس

شکل ۱: بخش فهرست دانشجویان کلاس از منوی آموزشی

دو امکان برای شما فراهم شده است:

- ✓ وبینار (Adobe Connect)
- ✓ دیدار (BigBlueButton)

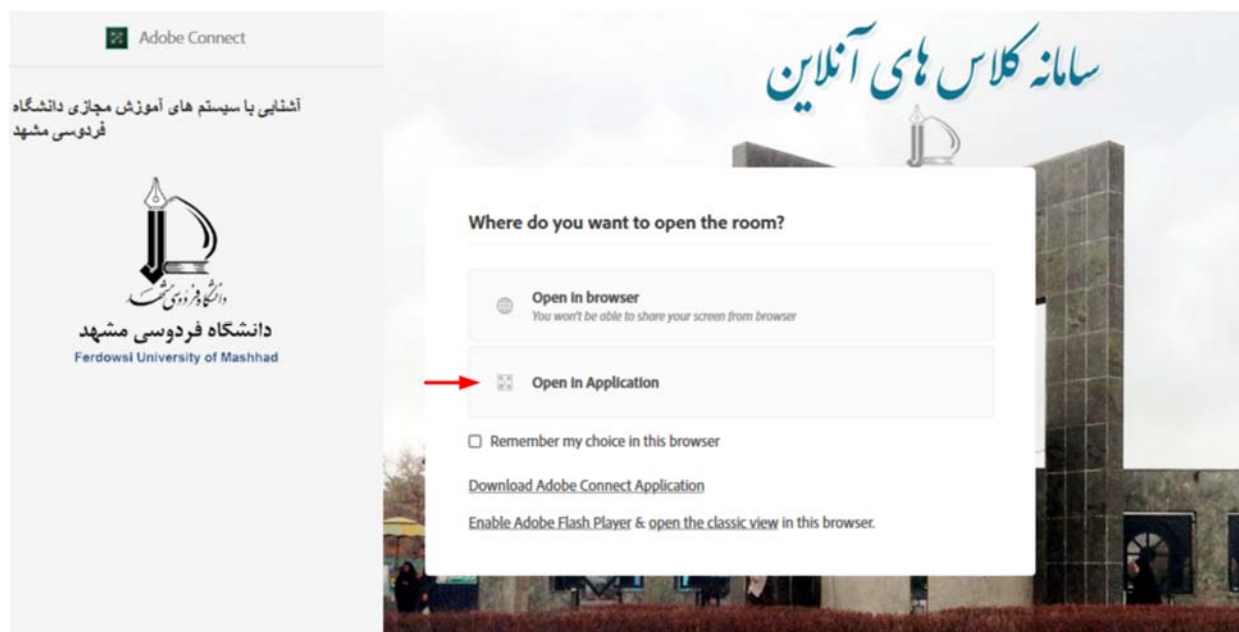
در حال حاضر سرویس وبینار به عنوان سرویس اصلی برای همه تنظیم شده است. در ادامه نکات و توضیحات بیشتری در خصوص هر دو سرویس ارائه می شود. در عین حال ممکن است به دلایلی نتوانید و یا نخواهید روی سرویس اصلی یعنی وبینار، کلاس برگزار کنید. در این حالت امکان برگزاری در سامانه ی دیدار که با نرم افزار BigBlueButton راه اندازی شده است، مهیا شده است.

نکته ی مهم: سرویس پیش فرض جهت ارائه کلاس برخط، سرویس وبینار است. چنانچه بخواهید از سرویس دیدار استفاده کنید، باید حتما این موضوع را مشخص نمایید تا پیش بینی های لازم صورت پذیرد. در این حالت لینک «ثبت/ویرایش» از ستون نحوه ی ارائه ی درس مجازی را کلیک کنید و سرویس پیش فرض را تغییر دهید. لازم است که قبل از انتخاب، لینک دیدار را بسازید، وارد شوید و امکانات آن را بررسی کنید. سرویس پیش فرض هر درس با رنگ سبز نشان داده می شود.

۱- نکات مهم در خصوص سرویس وبینار (Adobe Connect)

در این نیمسال نسخه ی جدید Adobe Connect (نسخه 10.8) نصب شده است. در این نسخه دانشجو می تواند از نسخه مرورگر بدون نصب فلش استفاده کند (البته در صورتی که قصد ارائه مطلبی را برای سایرین ندارد). اما اساتید برای دسترسی به همه ی قابلیت های موجود برای ارائه درس، باید حتما برنامه کاربردی (یا همان نرم افزار نسخه ی دستکتاب) آن را روی سیستم ویندوز خود نصب نمایند. (این نرم افزار

در سامانه‌ی elc.um.ac.ir بخش « نرم‌افزارها» در منوی اصلی جهت دانلود موجود است). اما دانشجویان در صورتی که نیاز به ارائه نداشته باشند، می‌توانند از طریق همان مرورگر وارد شوند و نیازی به نصب فلش نیز نیست.

شکل (۲). پنجره ورود به سیستم وبینار

هنگام ورود به لینک وبینار، پس از وارد کردن شناسه و کلمه عبور، پنجره‌ی شکل (۲) نشان داده می‌شود. اکیدا توصیه می‌شود اساتید از امکان دوم یعنی **Open in Application** استفاده نمایند. ورود با مرورگر باعث می‌شود برخی از قابلیت‌های سیستم که برای ارائه درس لازم است، غیرفعال شوند (گزینه اول برای دانشجویان مناسب است). توجه نمایید که برنامه کاربردی یا **Application** باید قبلا نصب شده باشد.

دقت کنید بهتر است گزینه‌ی **Remember my choice in browser** را انتخاب نکنید. چون در آینده دیگر از شما راجع به گزینه دلخواهتان سوال نخواهد کرد. در این حالت اگر بخواهید روزی به هر دلیلی از مرورگر استفاده کنید، دچار مشکل خواهید شد و باید **cache** مرورگرتان را خالی کنید.

شناسه‌ی ورود به سامانه‌ی وبینار همان **شناسه‌ی پرتال** است. اما کلمه عبور تعیین نشده است و باید در اولین ورود، کلمه عبور را تنظیم کنید. برای این کار منوی **معاونت برنامه‌ریزی و توسعه ← فناوری اطلاعات ← تغییر رمز عبور وبینار** را انتخاب کنید. اگر نمی‌دانید روی کدام وبینار کلاس را برگزار می‌کنید، هر سه وبینار (**webinar2-webinar4-webinar5**) را انتخاب و اقدام به تغییر کلمه عبور نمایید.

این ترم امکان ورود به صورت مهمان به صورت پیش‌فرض غیرفعال شده است. دانشجویان باید از طریق پرتال پویا و با شناسه و کلمه عبور وارد شوند. امکان تنظیم و تغییر کلمه عبور در پرتال دانشجویان نیز وجود دارد و در اطلاعیه‌های راهنما برای ایشان هم توضیح داده شده است. توصیه می‌شود امکان ورود به صورت مهمان را فعال نکنید، چرا که ممکن است افراد ناشناس نیز از این امکان استفاده کرده و وارد کلاس شوند. با این وجود اگر قصد دارید اجازه شرکت سایر دانشجویان (که در درس ثبت نام نکرده‌اند) را در کلاس خود بدهید، می‌توانید با مسئولیت خودتان، این امکان را از طریق منوهای خود نرم افزار **Adobe Connect** فعال نمایید.

۲- نکات مهم در مورد سرویس دیدار (BBB)

سرویس دیدار بر پایه نرم افزار BigBlueButton فعال شده است و مهمترین مزیت آن این است که اساتید (والبته دانشجویان) نیازی به نصب هیچ نرم افزاری ندارند و می توانند از طریق هر مرورگر دلخواهی (از روی کامپیوتر و یا موبایل) به آسانی وارد سیستم شوند. این امکان به خصوص برای اساتیدی که از سیستم عامل لینوکس استفاده می کنند، مفید است. توجه فرمایید که سرویس دیدار در مرکز داده خارج از فاوای دانشگاه فردوسی نصب شده است. لذا اگر در دانشگاه فردوسی و از اتاق خود درس را ارائه می کنید، باز هم ابتدا باید به اینترنت دانشگاه متصل شوید و صرف اتصال به شبکه داخلی دانشگاه کافی نیست. چنانچه مایل به استفاده از این سرویس هستید، ابتدا محیط آن را بررسی نمایید و مطمئن شوید که کارآیی لازم را برای کلاس شما دارد.

در حال حاضر با پیش بینی این که کلاسهای کمتری بر روی سرویس دیدار برگزار خواهد شد، تعداد سرویس دهنده های کمتری به آن تخصیص داده شده است. چنانچه تعداد کاربران از سقف معینی عبور کند، از ورود کاربران بیشتر جلوگیری خواهد شد. بنابراین چنانچه قصد دارید از این سیستم استفاده کنید، حتما سرویس پیش فرض خود را به سیستم دیدار تغییر دهید (مطابق راهنمایی های بخش ۳). با این کار، در صورت استقبال بیشتر اساتید از سیستم دیدار، متخصصین مرکز فاوا منابع تخصیص یافته به سیستم دیدار را افزایش خواهند داد.

۳- نحوه تعیین سرویس اصلی ارائه درس

برای تعیین سرویس اصلی، از امکان «ثبت/ویرایش» که در جلوی هر ردیف درس در صفحه ی «فهرست دانشجویان» قرار دارد، استفاده کنید (به شکل ۱ مراجعه کنید). در این حالت فرم موجود در شکل ۳ به شما نشان داده می شود. این فرم را به دقت پر کنید. اطلاعاتی که در این فرم پر می شود، توسط دانشجو، کارشناسان آموزش و دفتر نظارت و ارزیابی آموزشی قابل مشاهده است.

پس از بررسی و مشخص کردن سرویس اصلی، به دانشجویان کلاس اطلاع دهید که از کدام سرویس استفاده خواهید کرد. برای این کار می توانید از گزینه ی «ارسال پیام برای پرتال دانشجویی» در همین صفحه استفاده کنید. البته سرویس پیش فرض برای دانشجو با رنگ سبز نشان داده می شود (شکل ۴).

مبانی سیستمهای دینامیکی

استاد گرامی، خواهشمند است نحوه ی ارائه ی مجازی درس را در فرم زیر مشخص نمایید.

ارائه آنلاین

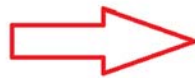
لینک کلاس های آنلاین به صورت خودکار تولید می شود. در این قسمت می توانید توضیحاتی برای هر سرویس اضافه کنید که به دانشجو نمایش داده شود. ضمن اینکه می توانید سرویس پیش فرض ارائه آنلاین کلاس خود را تعیین کنید.

لینک وبینار (Adobe Connect): <https://www.adobe.com/...>

توضیحات

لینک دینار (BigBlueButton): <https://www.bigbluebutton.org/...>

توضیحات

* سرویس پیش فرض برای ارائه آنلاین درس
وبینار (Adobe Connect)

چنانچه توضیحاتی دارید که در قالب موارد فوق نمی گنجد در این قسمت وارد کنید.

ارائه آفلاین

لینک کلاس در سامانه VU 2

توضیحات

توجه: استاد گرامی، تمام موارد مندرج در فرم فوق توسط دانشجو و حوزه ی آموزشی (معاونین آموزشی، مدیران گروه و کارشناسان آموزش) قابل مشاهده است.

ثبت

شکل ۳: فرم مشخص کردن نحوه ارائه دروس مجازی

ردیف	شماره درس	گروه	نام درس	نام استاد	وضعیت	زمان	توضیحات	واحد	نحوه ارائه درس به صورت مجازی	سابقه
1	220	126	تربیت بدنی	سمیه مرشدلوخردهایا	انتخاب	انتخاب واحد		1.00	مشاهده	دیدار
2	523	141	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	عبدالقاسم کریمی	انتخاب	انتخاب واحد		2.00	مشاهده	وبینار
3	23151157	2	شیکه های کامپیوتری	امیرحسین مهاجرزاده	انتخاب	انتخاب واحد	پیش/هم نیاز این درس گذرانده نشده است	3.00	مشاهده	وبینار
4	23151168	1	طراحی الگوریتمها	مصطفی نوری بایگی	انتخاب	انتخاب واحد	پیش/هم نیاز این درس گذرانده نشده است	3.00	مشاهده	وبینار
5	23151180	1	نظریه زبانها و ماشینها	عبدالرضا سوادی	انتخاب	انتخاب واحد	پیش/هم نیاز این درس گذرانده نشده است	3.00	مشاهده	وبینار
6	23151282	1	سیستم های عامل	سعید ابریشمی	انتخاب	انتخاب واحد	پیش/هم نیاز این درس گذرانده نشده است	3.00	مشاهده	دیدار
7	23152310	1	پارکاه داده ها	محمد اله بخش	انتخاب	انتخاب واحد		3.00	مشاهده	وبینار
8	23153368	5	آزمایشگاه مدارهای منطقی و معماری	علی حسین حسینی آسپادریه	انتخاب	انتخاب واحد	پیش/هم نیاز این درس گذرانده نشده است	1.00	مشاهده	وبینار
19									جمع واحد	

شکل ۴: نحوه مشخص شدن دروس برای دانشجو (پرتال - منوی آموزش - تاییدیه)

۴- سامانه های vu و vu2

توصیه‌ی جدی این است که در کنار کلاس‌های برخط، از امکانات سامانه‌های vu.um.ac.ir و vu2.um.ac.ir جهت ارایه‌ی مطالب به صورت برون خط (فایل‌های درسی مانند اسلایدها)، تعیین تکلیف، برگزاری آزمون و ... نیز استفاده شود. لذا بهتر است در سامانه‌ی vu یا vu2 نیز درس متناظر ایجاد شده و دانشجویان در آن ثبت‌نام شوند. سپس لینک کلاس ایجاد شده در این سامانه‌ها را در فرم قبلی (که جهت تعیین سرویس پیش‌فرض استفاده می‌شود)، یا همان فرم «نحوه ارائه دروس مجازی» وارد نمایید.

vu2 نسخه‌ی جدید نرم افزار مدل (moodle) است که امکانات بیشتری دارد و برخی مشکلات آن نیز رفع شده است. تصمیم گرفته شد که هر دو سیستم به مدت یک نیمسال به صورت موازی فعال باشند، تا اساتیدی که در vu دروس خود را ایجاد نموده‌اند، فرصت کافی جهت انتقال آن‌ها به نسخه جدید را داشته باشند. روال انتقال بسیار ساده است و در نرم افزار امکان پشتیبان‌گیری و انتقال به سادگی مهیا شده است. راهنماهای کامل در این زمینه و در خصوص امکانات جدید سامانه به مرور در اختیار شما قرار خواهد گرفت.

۵- ضبط کلاس و تهیه نسخه برون خط

برای ضبط کلاس در هر دو سرویس دیدار و وبینار، خود استاد باید دگمه ضبط را فشار دهد کند تا یک نسخه برخط از کلاس ضبط شود (این نسخه یک لینک است که از طریق اینترنت کلاس را برای دانشجویان بازپخش می‌کند). پیشنهاد می‌شود از دانشجویان بخواهید که ضبط کلاس را به شما یادآوری کنند. در هر دو سرویس مذکور، ایجاد نسخه برون خط کلاس ضبط شده در قالب یک فایل mp4 حتی الامکان به صورت سیستمی انجام خواهد شد (البته با یک تاخیر حدوداً ۴۸ ساعت تا یک هفته‌ای). این فایل پس از دریافت توسط دانشجو، بارها قابل مشاهده است و نیازی به اتصال به اینترنت ندارد. سرویس تهیه نسخه برون خط از هفته دوم نیمسال تحصیلی در دسترس خواهد بود. محل نمایش فایل‌های ضبط شده درس، مشابه نیمسال قبل در لینک «مشاهده‌ی جلسات درس» در قسمت فهرست دانشجویان کلاس خواهد بود (به شکل ۱ مراجعه کنید). توجه فرمایید که از این نیمسال، به صورت پیش فرض هر جلسه برای دانشجویان قابل دیدن است. بنابراین دقت کنید که اگر

جلسه ای به صورت آزمایشی ضبط می‌شود، یا حذف شود و یا برای آن passcode تعیین شود. مرکز فاوا و مرکز آموزش‌های الکترونیکی مسؤولیتی را در خصوص نمایش جلسات ضبط شده‌ای که مایل به انتشار آن نبوده‌اید، نخواهد داشت.

در مواردی که به دلیل مشکلات پیش بینی نشده در نرم افزار، نسخه برون خط کلاس در قالب mp4 ایجاد نمی‌شود، خود استاد یا دانشجویان باید اقدام به تهیه نسخه برون خط نمایند. در حالت کلی صحت کار سیستم تهیه نسخه برون خط ۱۰۰ درصد نیست و گاهی سیستم به دلایل نامشخص قادر به تهیه نسخه برون خط نیست. بنابراین توصیه می‌شود در صورتی که جلسه‌ای بسیار مهم و ضروری است و هزینه‌ی از دست رفتن کلاس خیلی بالا است، کلاس در هنگام برگزاری توسط خود استاد یا دانشجویان با استفاده از نرم افزارهای ضبط صفحه (screen recording) ضبط شود.

۶- حضور و غیاب

از این نیمسال در پرتال پویا، امکان حضور و غیاب مجازی نیز اضافه شده است. این امکان از هفته ی دوم نیمسال آماده‌ی بهره‌برداری است. این بخش با اتصال به سیستم ارائه کلاس برخط (وبینار یا دیدار) اطلاعات مربوط به زمان حضور دانشجویان در هر جلسه از کلاس را استخراج کرده و در اختیار استاد قرار می‌دهد. توجه کنید که این امکان فقط می‌تواند مدت زمان حضور دانشجو در کلاس را مشخص نماید و قادر به تعیین اینکه آیا وی در کلاس فعال بوده یا فقط وارد کلاس شده و سپس به کار دیگری پرداخته است، نمی‌باشد. برای تعیین فعالیت دانشجو در کلاس خود استاد باید از شیوه‌های دیگری همچون پرسش و پاسخ استفاده نماید. اطلاعات حضور دانشجو در کلاس، یک روز بعد از برگزاری کلاس قابل دسترس خواهد بود.

توجه بسیار مهم

در ابتدای نیمسال احتمالاً با برخی مشکلات و خطاهایی در سیستم‌ها برخورد کنیم که سعی خواهد شد در اسرع وقت حل گردد. خواهشمند است شکایا باشید و به دانشجویان نیز آرامش بدهید. در نیمسال جاری احتمال حملات سایبری بسیار زیاد است، چرا که زیرساخت‌های نرم‌افزاری و ضعف‌های نرم‌افزارها توسط هکرها کشف شده و اقدامات وسیعی در این خصوص انجام خواهند داد (در هفته‌های گذشته گزارشاتی از حملات به زیرساخت‌های مشابه در کشور گزارش شده است و حتی در مواردی سیستم‌های تدریس برخط را از کار انداخته است). لذا خواهشمند است در صورت عدم دسترسی سرویس به هر دلیلی خونسرد باشید و اجازه بدهید تیم فنی مشکلات را بررسی و حل نمایند.